

CUPRINS

Argument	9
CUVÂNT ÎNAINTE.....	13
Capitolul 1	
„Cearta” pentru concepte, adică ce sunt devianța și delincvența.....	19
1.1. Norma socială – punct de pornire în studierea devianței	19
1.1.1. Sancțiunile sociale.....	25
1.1.2. Norme și sancțiuni juridice.....	27
1.1.3. Conformitatea socială.....	28
1.2. Devianța – un rău necesar?	30
1.2.1. Relativitatea și universalitatea devianței	33
1.2.2. Funcțiile și disfuncțiile sociale ale devianței.....	37
1.3. Delincvența, infraționalitatea și criminalitatea ca tipuri de devianță socială	38
1.3.1. Dimensiuni ale infraționalității	40
1.3.2. Tipologia infracțiunilor.....	43
1.3.2.1. Forme ale infracțiunilor după subiect, sau după făptuitori	44
1.3.2.2. Forme ale infracțiunilor după gravitate	46
1.3.2.3. Infraționalitatea în funcție de mediul de defășurare.....	47
1.3.3. Tipologia infractorilor.....	49
1.4. Delincvența juvenilă.....	51
1.5. Minorul delincvent și legea penală	53
1.5.1. Evoluția sistemului de reeducare a minorilor infractori până la Codul penal din 1936	53
1.5.2. Evoluția sistemului de reeducare a minorilor infractori, de la adoptarea Codului penal din 1969 până în prezent.....	55
1.5.3. Consecințele răspunderii penale a minorilor	56
Capitolul 2	
Adolescența, între normalitate și devianță	59
2.1. Profilul general al vârstei.....	59
2.2. Adolescența, între normalitate și devianță	62
2.3. Adolescența și procesul de socializare.....	64
2.4. Noțiunea de predelinvență juvenilă și rolul ei în evaluarea comportamentului adolescenților	68
2.5. Relația între predelinvență și delincvență juvenilă	70
2.6. Concepte corelate „predelinvenței juvenile”	71

Capitolul 3

Teorii explicative ale devianței și delincvenței	75
3.1. Introducere	75
3.2. Teoriile economice	77
3.3. Teoriile embriogenetice	78
3.3.1. Teoria caracterului criminal înăscut, formulată de Cesare Lombroso	78
3.3.2. Teoria comportamentului criminal, ca anomalie genetică	81
3.3.3. Teoria condiționării	84
3.3.4. Teoria constituțională	84
3.4. Teorii care supralicitează importanța cauzelor individuale de factură psihologică.....	86
3.4.1. Teoria agresivității înăscute	86
3.4.2. Teoria rezistenței la frustrare	91
3.5. Teorii de factură psihosocială.....	94
3.5.1. Teoria controlului psihosocial.....	94
3.5.2. Teoria autocontrolului sau a înfrânării	95
3.5.3. Teoria învățării sociale	95
3.5.4. Teoria asocierilor diferențiale.....	101
3.5.5. Teoria influenței negative a televiziunii.....	103
3.6. Teorii sociologice.....	104
3.6.1. Teoria „dezorganizării sociale”	104
3.6.2. Teoria „subculturilor delincvente” și a „grupurilor de la marginea străzii”	106
3.6.3. Teoria „etichetării sociale”	108
3.7. Perspective teoretice asupra surselor de influențare a devianței	111
3.7.1. Căldura	111
3.7.2. Zgomotul	112
3.7.3. Vântul	113
3.7.4. Armele sau alte simboluri ale violenței	115
3.7.5. Durerea fizică și morală.....	115
3.7.6. Atacul sau provocarea directă	115
3.7.7. Aglomerația.....	115
3.7.8. Alcoolul și drogurile	115

Capitolul 4

Istoricul cercetărilor privind influența mass-media asupra devianței și delincvenței	121
4.1. Efectele produse de mass-media	122
4.2. Teorii asupra efectelor și funcțiilor mass-media	128
4.2.1. Teoria „glonțului magic”	128
4.2.2. Studiile Fondului Payne-primul studiu științific al comunicării de masă.....	131
4.2.3. „Invazia de pe Marte” - emisiunea SF care răspândește panica în America: cercetări	134
4.3. Extinderea efectelor mass-media asupra comportamentului social	139
4.3.1. „Efectul Rambo”	144
4.3.2. „Efectul Slacker (de nepăsare)	147
4.3.3. Efectul vizionării filmului animat „Beavis și Butt-Head”	149

4.3.4. Efectul Werther: sinuciderea ca act imitativ.....	153
4.4. Contribuții românești la cercetarea devianței și delincvenței	157
4.4.1. Cercetări uni- și multidimensionale premergătoare sau derivate din legislația penală din 1936	158
4.4.2. Cercetări și studii asupra delincvenței juvenile efectuate în perioada postbelică, până la intrarea în vigoare a Codului penal din 1968	159
4.4.3. Studii și cercetări efectuate după intrarea în vigoare a Codului penal din 1968	159
4.5. Comunicarea agresivității.....	160
4.5.1. Semnificațiile atitudinilor corporale	160
4.5.2. Modalități ale exprimării agresivității fizice	161
4.5.3. Forme ale agresivității prin cuvânt	163
4.5.4. Comunicarea agresivității prin imagine vizuală.....	166

Capitolul 5

Aspecte ale devianței și delincvenței juvenile în zilele noastre 169

5.1. Delincvența juvenilă în România: stare de fapt, tendințe, soluții	169
5.2. Dinamica fenomenului delincvenței juvenile evidențiată în date statistice	170
5.3. Aspecte ale delincvenței juvenile prin prisma fenomenului „copiii străzii”	173
5.3.1. Considerații generale privind „copiii străzii” în România.....	175
5.4. Copiii și piața sexului	178
5.4.1. Pedofilia, prostituția juvenilă și exploatarea sexuală a copiilor	179
5.4.2. Extinderea și proliferarea pedofiliei în România în perioada de tranziție.....	180
5.5. Consumul de droguri la adolescenți	181
5.5.1. Principalele profile de drogomanie.....	182
5.5.2. Factori stimulativi sau inhibitori ai consumului de droguri	185
5.6. Fenomenul suicidar la copii și adolescenți	187
5.7. Fenomenul satanist	188
5.7.1. Tipologia mișcărilor sataniste	190
5.7.2. Comportamente simptomatice	191
5.7.3. Elemente de psihosociologie a grupului satanist.....	192
5.7.4. Câteva caracteristici ale fenomenului satanist din România	193
5.8. O nouă cultură feminină: „GRRBL POWER!” - fata puternică	194

Concluzii 197

BIBLIOGRAFIE 205